

Zvítězíme, paní doktorko? A za jak dlouho?

Uvažuje-li klient, zda svůj nárok uplatní u soudu, zohledňuje mj. délku řízení a pravděpodobnost úspěchu ve věci. Tytéž faktory účastníci zvažují před podáním opravných prostředků. Žalovat s tím, že rozhodnutí získám mnohdy až za několik let, nebo nikoli? Napadnout nepříznivý rozsudek opravným prostředkem a vynaložit další náklady, nebo věnovat energii a čas vlastnímu podnikání?

Byť soudní spory v podstatné míře charakterizuje jejich nepředvídatelnost, nejde o nepředvídatelnost bezbřehou. Typicky judikatura či doktrína snižují nejistotu ohledně výsledku sporu. Rovněž zkušenost a znalost poměrů na straně advokáta může navýšit přesnost jeho předpovědi o tom, kam se spor vyvine a za jak dlouho. Tento článek rozebírá další aspekt, jenž ve sporné agendě umožňuje učinit kvalifikovanější predikci procesního vývoje: statistická data.

Ministerstvo spravedlnosti každoročně vydává zprávu mapující stav české justice.¹ Napříč členskými státy zveřejňuje obdobná data Evropská komise.² Tento článek shrnuje ta nejzajímavější data z roku 2021, která se týkají civilního řízení a soudního řízení správního a která se v praxi mohou hodit jak klientům, tak jejich právním zástupcům. Bezprostředně poslouží data o průměrné délce soudního řízení, jakož i informace o průměrné úspěšnosti opravných prostředků či o úspěšnosti EPR. V článku současně doplňujeme zajímavá data obecnějšího charakteru, například to, kolik soudci napadne měsíčně případů, či to, kolik v české justici soudí žen.

Jak často se Češi soudí?

Často. V České republice se zahájí každý rok asi 330 000 sporných civilních řízení. Na 100 obyvatel tak připadají více než tři zahájená řízení ročně.³ Oproti Německu jde o dvojnásobek, oproti Rakousku dokonce o trojnásobek.⁴

Nápad civilních věcí se v roce 2021 významně lišil napříč jednotlivými kraji. Zatímco obvodním soudům v Praze ročně napadlo celkem 65 tisíc civilních případů, okresním soudům v Jihočeském kraji pouze necelých 16 tisíc. Zohlední-li se počet soudců, potvrzuje se, že pražští soudci patří k nejvytíženějším; v Praze napadlo každému soudci v přepočtu na osobu zhruba 33 nových případů měsíčně, naopak v Brně tatáž hodnota činila o 7 případů měsíčně méně. V horizontu celého roku tak pražským soudcům napadlo asi o 80 případů více než brněnským.

Za jakou dobu získáte v ČR rozhodnutí?

1 rok a 1 měsíc. Průměrně by za takovou dobu mělo skončit prvostupňové i druhostupňové civilní řízení, je-li zahájeno,

uvádí poslední statistiky Ministerstva spravedlnosti.⁵ Dle Evropské komise máme sedmé nejrychlejší civilní řízení v EU.⁶

Můžete-li si zvolit místní příslušnost,⁷ rychlé rozhodnutí lze očekávat u okresních soudů ve Středočeském kraji či v Plzeňském kraji. A naopak, nejdéle trvala prvostupňová řízení na obvodních soudech v Praze, v Ústeckém kraji a na soudech spadajících pod Krajský soud v Brně. V průměru činil rozdíl v délce řízení mezi obvodními soudy v Praze a středočeskými okresními soudy více než 4 měsíce.⁸

Zdá-li se Vám uváděná doba řízení neadekvátně krátká, je takový pocit zcela na místě. Uváděnou hodnotu zkresluje velké množství bagatelních sporů a rutinních řízení. Spory komplikovanější trvají samozřejmě déle.

O délce komplikovanějších civilních sporů vypovídá statistika těch řízení, která jsou rozhodována v prvním stupni krajskými soudy dle § 9 odst. 2 o.s.ř. U těchto sporů, jde-li například o spory z duševního vlastnictví či nekalosoutěžní věci, trvalo prvostupňové řízení průměrně

3,5 roku. V těchto sporech zabralo odvolací řízení u pražského vrchního soudu v průměru 1 rok, u olomouckého vrchního soudu v průměru 8 měsíců. Oproti roku 2019 a 2020 došlo v roce 2021 k prodloužení řízení.⁹

Délka incidenčních sporů

O něco kratší dobu trvají incidenční spory, které v prvním stupni rovněž rozhodují krajské soudy. V prvním stupni se incidenční spory vedly v průměru 1,5 roku. V předchozích letech (2018 až 2020) byla délka řízení obdobná. Mezi jednotlivými soudy existuje značný rozdíl; u Městského soudu v Praze zabralo prvoinstanční řízení v průměru téměř 2 roky, v Plzni pouze 1 rok. Výsledek odvolacího řízení lze u incidenčních sporů očekávat brzy; v Praze asi za 6 měsíců, v Olomouci trvalo odvolací řízení v průměru o měsíc méně.¹⁰

Délka řízení ve správním soudnictví

Správní věci trvají obdobně dlouho jako incidenční spory. U správních soudů činila průměrná délka řízení v prvním stupni téměř 1,5 roku. Oproti předcházejícím rokům jde o mírné prodloužení. Mezi jednotlivými soudy rovněž panují významné rozdíly. Zatímco průměrná délka řízení u Krajského soudu v Českých Budějovicích činila 154 dní, u Městského soudu v Praze to bylo 643 dní; tyto rozdíly panují dlouhodobě. Zrychlení řízení lze v příštích letech očekávat, neboť nápad správních věcí v posledních čtyřech letech klesá, zatímco počet správních soudkyň a soudců roste.¹¹

Naděje v odvolacím řízení zůstává, ovšem nikoli v Praze

Podání odvolání bývá zpravidla na místě, míra úspěšnosti je značná. Ve 43 % odvolacích řízení změnil krajský soud předchozí civilní rozsudek soudu prvního stupně, tj. ve více než třetině případů dojde ke zrušení nebo změně prvostupňového rozhodnutí, je-li podáno odvolání. V posledních letech zůstává míra změny rozsudku obdobná. Jednoznačně nejvíce později změněných rozhodnutí vydal OS Vyškov (68 %) a OS Ústí nad Labem (62 %), nejméně se měnila rozhodnutí v Praze (OSP 7 celkem 13 %, OSP 3 celkem 21 %).¹² Vrchní soudy mění prvostupňové rozsudky v průměru ještě

častěji než soudy krajské. V civilních řízeních, kde rozhoduje krajský soud jako soud prvního stupně, došlo ke změně rozhodnutí krajských soudů prakticky v každém druhém případě (48 %), bylo-li podáno odvolání.¹³

Jedna třetina EPR se stane vykonatelnou, získáte jej do měsíce

Nepřevyšuje-li peněžitý nárok jeden milion Kč, lze pohledávku vymoci prostřednictvím návrhu na vydání EPR. Jeho podání může klientům ušetřit čas a nespočet prostředků, a to častěji, než by se mohlo zdát; u 38 % ze všech návrhů došlo k vydání EPR, k doručení EPR a současně proti EPR nebyl podán odpor. To znamená, že více než třetina všech návrhů na vydání EPR vyústila ve vykonatelný právní titul.

Je-li pohledávka vymáhána prostřednictvím EPR, klient zpravidla ocení i výrazné urychlení. Navrhovatel v roce 2021 získal EPR v průměru do jednoho měsíce, mediánová délka řízení o vydání EPR činila pouhých 13 dní. Nejrychleji se EPR vydávají ve Středočeském kraji a Královéhradeckém kraji, kde medián činí 9 dní.¹⁴

Justice a zastoupení žen

Závěrem si dovolueme doplnit několik obecnějších dat k aktuálnímu tématu, a sice k zastoupení žen v české justici.

I v České republice platí evropský trend, kdy na nižších stupních soudní soustavy převažují ženy a na vyšších muži.¹⁵ Na okresních soudech v ČR jasně převažují ženy, a to i ve vedoucích pozicích. Poměr soudkyň činí 67 % procent, na pražských obvodních soudech je žen-soudkyň dokonce 75 %. Z hlediska pohlaví je počet předsedů a předsedkyň okresních soudů sice vyrovnaný, nicméně místopředsedkyň je 59 %.¹⁶

I na krajských soudech dominují ženy. Z celkového počtu 961 soudců a soudkyň krajských soudů představují ženy 55 %. Na Krajském soudu v Praze činí podíl žen-soudkyň dokonce 65 %.¹⁷ Zastoupení žen se výrazně snižuje ve vyšších stupních soudní soustavy. Na vrchních soudech soudí 41 % žen z celkového počtu 126 soudců a soudkyň. Na Nejvyšším soudu je žen méně než 20 %. Částečně

příznivější statistiky má Nejvyšší správní soud, kde na pozici soudkyně působí 13 žen, tedy asi 36 %.¹⁸

Závěr

Rutinní věc vyřešíte v průměru do jednoho roku, často ještě rychleji. Soudní řízení se však může výrazně protáhnout, pokud se řeší složitější věc. Proti nepřiznivému rozhodnutí pak určitě zvažte odvolání, zejména ve Vyškově; šance nejsou malé. ☺

Mgr. Lenka Gomez Tomčalová,
advokátka, zapsaná mediátorka

Mgr. Tomáš Koref, advokátní koncipient
Z/C/H Legal v.o.s., advokátní kancelář

Poznámky:

- České soudnictví 2021: Výroční statistická zpráva [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2022 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://1url.cz/JrL54>.
- The 2022 EU Justice Scoreboard [online]. Brusel: Evropská komise, 2022 [cit. 2023-02-13]. Dostupné z: <https://1url.cz/Urvqf>.
- České soudnictví 2021, s. 28 a 100. Uváděná hodnota nezahrnuje řízení o návrhu na vydání EPR. Tato řízení jsou ve statistice zahrnuta až tehdy, přemění-li se z rozkazních řízení na řízení standardní (například v důsledku podání odporu).
- The 2022 EU Justice Scoreboard, s. 10.
- České soudnictví 2021, s. 23 a 107.
- The 2022 EU Justice Scoreboard, s. 11.
- Případy tzv. fakultativní místní příslušnosti upravuje § 87 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění („o.s.ř.“).
- České soudnictví 2021, s. 23.
- Tamtéž, s. 97 a 153.
- Tamtéž, s. 143 a 165.
- Tamtéž, s. 129.
- Tamtéž, s. 35–36.
- Tamtéž, s. 104.
- Tamtéž, s. 43–44.
- Tamtéž, s. 188.
- Tamtéž, s. 15.
- Tamtéž, s. 90–91.
- Tamtéž, s. 150, 171 a 179.